QALAMTASVIR VA RANGTASVIR VOSITASIDA ARXITEKTURA OBYEKTLARINING BADIIY OBRAZINI YARATISH

Ro‘zimova Yulduz Umid qizi
Urganch davlat pedagogika instituti,
Ijtimoiy va amaliy fanlar fakulteti
Muhandislik grafikasi va dizayn
nazariyasi yo‘nalishi magistranti
https://doi.org/10.5281/zenodo.24457770

Annotatsiya. Arxitektura obyektlarining badiiy obrazini shakllantirishda qalamtasvir va rangtasvir vositalarining o‘zaro uyg‘unligi muhim tasviriy-estetik ahamiyat kasb etadi. Me’moriy shakllarni qog‘oz yuzasida haqqoniy va ta’sirchan ifodalash obyektning konstruktiv tuzilishi, geometrik nisbatlari, fazoviy joylashuvi, perspektiv qisqarishlari hamda yorug‘lik taqsimotini chuqur tahlil qilishni talab etadi. Qalamtasvir mazkur jarayonda shaklning plastik xususiyatlari va hajmiy tuzilishini aniqlashga xizmat qilsa, rangtasvir obyektning kolorit xususiyatlari, material fakturasi, yorug‘lik muhiti va atrofdagi makon bilan vizual munosabatlarini ochib beradi. Me’moriy obyektning badiiy obrazini yaratishda tarixiy-madaniy xususiyatlar, kompozitsion yaxlitlik va muallifning individual ijodiy yondashuvi ham muhim omillar sifatida namoyon bo‘ladi. Tadqiqotning asosiy yo‘nalishi qalamtasvir va rangtasvirning ifoda imkoniyatlarini qiyosiy tahlil qilish hamda ularni kompleks qo‘llash orqali arxitektura obyektlarining mazmunan yaxlit va estetik jihatdan mukammal tasvirini yaratish tamoyillarini aniqlashdan iborat.

Kalit so‘zlar: arxitektura grafikasi, qalamtasvir, rangtasvir, badiiy obraz, me’moriy shakl, chiziqli perspektiva, havo perspektivasi, konstruktiv tahlil, plastik ifoda, kolorit, kompozitsion yaxlitlik, fazoviy tasavvur.

Аннотация. Взаимосвязь рисунка и живописи играет существенную роль в формировании художественного образа архитектурных объектов. Достоверное и выразительное изображение архитектурных форм на плоскости требует комплексного анализа конструктивного строения объекта, геометрических пропорций, пространственного расположения, перспективных сокращений и распределения светотени. Рисунок позволяет выявить пластические характеристики, объёмную структуру и конструктивные особенности архитектурных сооружений, тогда как живопись раскрывает колористические особенности, фактуру материалов, световую среду и визуальную взаимосвязь объекта с окружающим пространством. В процессе создания художественного образа особое значение приобретают историко-культурные особенности архитектуры, композиционная целостность и индивидуальный творческий подход автора. Основное направление исследования заключается в сравнительном анализе выразительных возможностей рисунка и живописи, а также в определении принципов их комплексного применения для создания содержательно целостного и эстетически выразительного изображения архитектурных объектов.

Ключевые слова: архитектурная графика, рисунок, живопись, художественный образ, архитектурная форма, линейная перспектива, воздушная перспектива, конструктивный анализ, пластическая выразительность, колорит, композиционная целостность, пространственное восприятие.

Abstract. The integration of drawing and painting plays a significant role in developing the artistic representation of architectural objects. Accurate and expressive depiction of architectural forms on a two-dimensional surface requires a comprehensive analysis of structural characteristics, geometric proportions, spatial arrangement, perspective distortions, and the distribution of light and shadow. Drawing serves to identify the plastic qualities, volumetric structure, and constructive features of architectural forms, whereas painting reveals their chromatic characteristics, material textures, lighting conditions, and visual relationships with the surrounding environment. The creation of an artistic image also involves consideration of the historical and cultural identity of architectural structures, compositional integrity, and the artist's individual creative approach. The main research focus is to comparatively examine the expressive possibilities of drawing and painting and to identify principles for their integrated application in producing conceptually coherent and aesthetically expressive representations of architectural objects.

Keywords: architectural graphics, drawing, painting, artistic image, architectural form, linear perspective, aerial perspective, structural analysis, plastic expression, color scheme, compositional integrity, spatial perception.

KIRISH

Arxitektura insoniyatning moddiy va ma’naviy madaniyatini aks ettiruvchi, tarixiy davrlar, milliy qadriyatlar hamda jamiyatning estetik qarashlari haqida muhim ma’lumot beruvchi san’at yo‘nalishlaridan biridir. Har qanday me’moriy inshoot o‘zining tashqi shakli, konstruktiv tuzilishi, hajmiy-fazoviy yechimi, bezak elementlari va rang xususiyatlari orqali muayyan badiiy mazmunni ifodalaydi. Shu jihatdan arxitektura obyektlarini tasviriy san’at vositasida o‘rganish faqat ularning tashqi ko‘rinishini tasvirlash bilan cheklanmaydi, balki me’moriy shaklning ichki mantiqi, estetik qiymati va muhit bilan o‘zaro aloqasini badiiy jihatdan anglashni ham nazarda tutadi.

Tasviriy san’atda arxitektura obyektining badiiy obrazini yaratish murakkab ijodiy jarayon bo‘lib, unda kuzatuvchanlik, fazoviy tafakkur, kompozitsion fikrlash va tasviriy ifoda vositalaridan maqsadli foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, qalamtasvir va rangtasvir ushbu jarayonning o‘zaro bog‘liq ikki asosiy tarkibiy qismi sifatida namoyon bo‘ladi. Qalamtasvir me’moriy obyektning konstruktiv asosini, geometrik tuzilishini, nisbatlarini, hajmini va fazodagi joylashuvini aniqlash imkonini beradi. Rangtasvir esa shaklning vizual xususiyatlarini yanada boyitib, uning yorug‘lik bilan munosabati, material yuzasining fakturasi, atrof-muhit ta’siri va umumiy koloritini ochib beradi. Demak, arxitektura obyektining mukammal badiiy talqini chiziqli-grafik aniqlik hamda rangtasvir imkoniyatlarining o‘zaro uyg‘unligiga asoslanadi.

Arxitektura obyektlarini tasvirlashda, eng avvalo, ularning konstruktiv va geometrik tuzilishini to‘g‘ri anglash talab etiladi. Binoning umumiy hajmi, fasad qismlarining o‘zaro

nisbati, ustunlar, ravoqlar, gumbazlar, deraza va eshiklarning joylashuvi tasvirning kompozitsion asosini tashkil etadi. Mazkur elementlarning har biri umumiy me'moriy tuzilishda muayyan vazifani bajaradi. Rassom ularni tasvirlashda obyektning o'ziga xos me'moriy xarakterini saqlashi, asosiy va ikkinchi darajali shakllar o'rtasidagi munosabatni to'g'ri belgilashi lozim. Bunda chiziqli perspektiva qonuniyatlarini bilish muhimdir. Chunki perspektiva obyektning kuzatuvchiga nisbatan joylashuvi, ko'rish nuqtasi, ufq chizig'i va masofa bilan bog'liq fazoviy o'zgarishlarni tasvir tekisligida haqqoniy ifodalashga xizmat qiladi.

Qalamtasvirda shaklning hajmdorligini ochib berishda yorug'-soya munosabatlari ham alohida ahamiyatga ega. Yorug'lik tushayotgan yuzalar, yarimsoya, xususiy soya, tushuvchi soya va reflekslarning o'zaro munosabati me'moriy elementlarning plastik xususiyatlarini namoyon qiladi. Masalan, gumbazning egri sirtini, ustunning silindrsimon shaklini yoki ravoqning chuqurligini tasvirlashda yorug'-soya gradatsiyalaridan to'g'ri foydalanish obyektning hajmiy ifodasini kuchaytiradi. Shuningdek, qalam bosimining o'zgarishi, chiziq yo'nalishi va tus munosabatlari orqali me'moriy shakllarning material xususiyatlarini ham ma'lum darajada ifodalash mumkin.

Rangtasvirda esa me'moriy obyektning badiiy obrazini shakllantirish ranglarning o'zaro munosabati, tus, to'yinganlik, rang harorati va yorug'lik ta'sirini hisobga olish bilan bog'liq. Bir xil me'moriy inshoot ertalabki, kunduzgi va kechki yorug'lik sharoitida turlicha rang ko'rinishiga ega bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasida tasviriy va amaliy san'atni rivojlantirish, ijodkorlarni qo'llab-quvvatlash hamda badiiy ta'lim sifatini oshirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 1-iyuldagi PQ-212-sonli "Tasviriy va amaliy san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori mazkur yo'nalishdagi muhim normativ-huquqiy hujjatlardan biridir. Qarorda tasviriy va amaliy san'at hamda dizayn sohasida yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash, iste'dodli yosh rassomlarni qo'llab-quvvatlash, badiiy ta'limni takomillashtirish va zamonaviy ijodiy loyihalarni rivojlantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Ayniqsa, qarorning 9-bandida shaharlar infratuzilmasining estetik ko'rinishini boyitish va shaharsozlik madaniyatini rivojlantirish maqsadida ijtimoiy soha obyektlari qurilish smetasiga badiiy-ijodiy ishlarni xarid qilish xarajatlarini kiritish nazarda tutilgan. Mazkur vazifa arxitektura va tasviriy san'atning o'zaro aloqadorligini yanada kuchaytirish, me'moriy muhitning estetik sifatlarini oshirish hamda badiiy ifoda vositalarining amaliy ahamiyatini kengaytirish nuqtayi nazaridan muhimdir[1].

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli Farmoni bilan tasdiqlangan 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida tasviriy va amaliy san'at hamda dizayn yo'nalishlarini rivojlantirish, aholining badiiy-estetik didini yuksaltirish va ushbu sohalar uchun yetuk mutaxassislar tayyorlash vazifalari belgilangan. Bu maqsadlar badiiy ta'limda nazariy bilimlarni amaliy

[1] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 1-iyuldagi PQ-212-son qarori. **Tasviriy va amaliy san'at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida.** – Toshkent, 2025. – https://lex.uz/uz/acts/-7611797

ijodiy faoliyat bilan uyg‘unlashtirish, tasviriy savodxonlikni rivojlantirish va milliy san’at an’analarini zamonaviy yondashuvlar bilan boyitish zarurligini ko‘rsatadi[2].

METODLAR

Arxitektura obyektlarining badiiy obrazini qalamtasvir va rangtasvir vositasida yaratish jarayoni nazariy bilimlar, amaliy tasvirlash ko‘nikmalari hamda badiiy-estetik tahlilning o‘zaro uyg‘unligiga asoslanadi. Mazkur tadqiqotda me’moriy obyektlarning konstruktiv tuzilishi, geometrik shakllari, fazoviy joylashuvi, yorug‘-soya munosabatlari va koloristik xususiyatlarini o‘rganishga yo‘naltirilgan ilmiy yondashuvlardan foydalanish nazarda tutiladi. Tadqiqot metodologiyasining asosini ilmiy manbalarni o‘rganish, kuzatish, qiyosiy tahlil, formal-kompozitsion tahlil va badiiy-tasviriy modellashtirish usullari tashkil etadi.

Tadqiqotning nazariy asoslarini shakllantirishda amerikalik arxitektor va pedagog Francis D.K. Chingning Architectural Graphics nomli o‘quv qo‘llanmasi muhim metodik manba sifatida tanlandi. Mazkur qo‘llanmada arxitektura obyektlarini grafik tasvirlash, chiziqli ifoda, geometrik shakllar, ortogonal proyeksiyalar, aksonometriya, perspektiva va soyalarni tasvirlash masalalari tizimli ravishda yoritilgan. Muallif me’moriy shakllarni grafik ifodalashda chiziqning aniqligi, tasvir tekisligidagi joylashuv va fazoviy munosabatlarning ahamiyatini ko‘rsatadi. Ushbu nazariy qarashlar tadqiqotda arxitektura obyektlarining konstruktiv tuzilishini o‘rganish, ularning asosiy geometrik nisbatlarini aniqlash hamda perspektiv tasvirini shakllantirish uchun metodik asos bo‘lib xizmat qiladi[3].

Qalamtasvirning nazariy va amaliy xususiyatlarini o‘rganishda Francis D.K. Ching va Steven P. Juroszekning Design Drawing nomli kitobidagi yondashuvlar ham e’tiborga olinadi. Mazkur manbada kuzatish asosida chizish, chiziq va shakl, tus va faktura, konstruktiv tuzilish, fazoviy chuqurlik hamda kompozitsion yechimlar izchil bayon qilingan. Ayniqsa, obyektning tashqi konturini aniqlash bilan birga uning ichki konstruktiv munosabatlarini anglashga qaratilgan yondashuv arxitektura tasvirini yaratishda muhimdir.

Tadqiqotda **ilmiy-nazariy tahlil metodi** orqali qalamtasvir va rangtasvirga oid ilmiy adabiyotlar, o‘quv qo‘llanmalar hamda me’moriy grafika bo‘yicha metodik materiallar o‘rganiladi.

Kuzatish metodi arxitektura obyektlarining tabiiy sharoitdagi ko‘rinishini bevosita o‘rganishga qaratiladi. Ushbu metod orqali binoning umumiy silueti, fasad tuzilishi, hajmiy shakllari, me’moriy bezaklari, yorug‘likning tushish yo‘nalishi va atrof-muhit bilan munosabati kuzatiladi.

---

[2] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. **2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida.** – Toshkent, 2022. – https://lex.uz/uz/docs/-5841063.

[3] Ching, F. D. K. (2015). *Architectural Graphics*. 6th Edition. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, 272 p. ISBN: 978-1-119-03566-4.

Qiyosiy tahlil metodi arxitektura obyektlarini qalamtasvir va rangtasvir vositasida ifodalash jarayonidagi o‘xshash hamda farqli jihatlarni aniqlash uchun qo‘llaniladi. Bunda bir me’moriy obyektning grafik va rangtasvir talqinlari o‘zaro taqqoslanadi.

NATIJALAR

Arxitektura obyektlarining badiiy obrazini yaratishda qalamtasvir va rangtasvir vositalaridan foydalanish imkoniyatlarini o‘rganish natijasida ushbu ikki tasviriy yo‘nalishning o‘zaro bog‘liqligi va bir-birini to‘ldiruvchi xususiyatlari aniqlandi. Me’moriy obyektni badiiy jihatdan to‘laqonli ifodalash uchun uning tashqi ko‘rinishini tasvirlashning o‘zi yetarli emas. Buning uchun obyektning konstruktiv tuzilishi, geometrik shakllari, fazoviy joylashuvi, yorug‘lik ta’sirida yuzaga keladigan tus o‘zgarishlari va atrof-muhit bilan rang munosabatlarini yaxlit holda o‘rganish talab etiladi.

Qalamtasvir bo‘yicha olib borilgan tahlillar me’moriy shakllarning hajmdorligini ifodalashda chiziq va tus munosabatlari muhim o‘rin tutishini ko‘rsatdi. Binoning vertikal va gorizontal yo‘nalishlari, egri sirtlari, fasad qismlari hamda bezak elementlari o‘ziga xos grafik ifodani talab qiladi. Yorug‘lik tushgan yuzalar, yarimsoya, xususiy soya, tushuvchi soya va reflekslarning o‘zaro munosabati esa obyektning hajmiy xususiyatlarini ochib beradi. Demak, qalamtasvir me’moriy obyektning nafaqat tashqi konturini, balki uning konstruktiv va plastik tuzilishini ham ifodalovchi vosita hisoblanadi.

Me’moriy obyektlarni rangtasvirda ifodalashda qurilish materiallarining fakturasi ham muhim ahamiyat kasb etadi. G‘isht, marmar, tosh, yog‘och, metall va koshin kabi materiallarning yorug‘likni qaytarish xususiyatlari bir-biridan farq qiladi. Shu sababli ularning barchasini bir xil rangtasvir texnikasida ifodalash maqsadga muvofiq emas.

Ching va Juroszekning Design Drawing kitobidagi grafik tasvirlash, fazoviy munosabatlar va kompozitsiyaga oid yondashuvlar asosida me’moriy obyektni tasvirlashda kompozitsion yaxlitlikning ahamiyati ham aniqlandi. Binoning tasvir maydonida joylashuvi, asosiy va yordamchi elementlar nisbati, oldingi va orqa planlarning munosabati, umumiy siluet hamda vizual muvozanat badiiy obrazning shakllanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

O‘rganilgan nazariy qarashlar asosida arxitektura obyektining badiiy obrazini yaratish quyidagi izchil bosqichlarda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq deb topildi:

– Kuzatish va tahlil qilish – me’moriy obyektning umumiy shakli, konstruktiv tuzilishi, tarixiy xususiyatlari va ko‘rish nuqtasini aniqlash.

– Dastlabki qalamtasvir – kompozitsiya, geometrik nisbatlar va perspektiv munosabatlarni belgilash.

– Hajmni shakllantirish – yorug‘-soya va tus munosabatlari orqali obyektning plastik xususiyatlarini ochish.

– Rangtasvir bosqichi – asosiy kolorit, yorug‘lik va soya ranglari hamda material fakturasini ifodalash.

– Yakuniy badiiy ishlov – detallarni aniqlashtirish, kompozitsion va koloristik yaxlitlikni ta’minlash.

O‘zbekiston milliy me’morchiligi namunalarini tasvirlashda mazkur yondashuv alohida ahamiyatga ega. Samarqand, Buxoro va Xiva me’moriy obidalarida uchraydigan gumbazlar, peshtoqlar, ravoqlar, geometrik naqshlar va koshinkor bezaklar o‘ziga xos konstruktiv hamda koloristik xususiyatlarga ega. Ularni qalamtasvirda ifodalashda geometrik aniqlik va bezaklarning ritmik tuzilishini saqlash, rangtasvirda esa koshinlarning rang uyg‘unligi va yorug‘lik ta’sirini hisobga olish zarur. Natijada milliy me’morchilikning tarixiy va estetik xususiyatlarini badiiy tasvirda to‘liqroq aks ettirish imkoniyati yuzaga keladi.

MUHOKAMA

Arxitektura obyektlarining badiiy obrazini yaratishda qalamtasvir va rangtasvir vositalarining o‘zaro uyg‘unligi tasviriy san’atning nazariy va amaliy jihatdan muhim masalalaridan biri hisoblanadi. O‘rganilgan ilmiy manbalar va tasvirlash qonuniyatlari shuni ko‘rsatadiki, me’moriy obyektning badiiy qiymati faqat uning tashqi shaklini aniq tasvirlash bilan belgilanmaydi. Bunda konstruktiv tuzilish, fazoviy chuqurlik, yorug‘-soya munosabatlari, ranglar uyg‘unligi va kompozitsion yaxlitlik birgalikda namoyon bo‘lishi lozim.

Francis D.K. Chingning Architectural Graphics kitobida me’moriy shakllarni tasvirlashda perspektiva, proyeksiyalar va yorug‘-soya munosabatlarining ahamiyati izchil yoritilgan. Muallifning yondashuvidan kelib chiqib aytish mumkinki, arxitektura obyektini badiiy ifodalashda dastlab uning geometrik va konstruktiv asosini to‘g‘ri anglash, keyinchalik esa hajmiy va fazoviy xususiyatlarini ochib berish zarur. Bu holat qalamtasvirning rangtasvir uchun tayanch vazifasini bajarishini ko‘rsatadi. Biroq konstruktiv jihatdan to‘g‘ri bajarilgan chizma ham rang, yorug‘lik va atrof-muhit bilan bog‘liq munosabatlar yetarlicha ochib berilmasa, to‘laqonli badiiy obraz darajasiga ko‘tarilmaydi.

Rangtasvirning badiiy imkoniyatlarini baholashda Johannes Ittenning The Art of Color kitobida bayon etilgan rang kontrastlari nazariyasi alohida ahamiyatga ega. Muallif ranglarning o‘zaro ta’siri, iliq va sovuq tuslar munosabati hamda yorug‘-to‘qlik kontrastlari orqali tasvirning vizual ta’sirchanligini izohlaydi. Ushbu qarashlarni me’moriy tasvirga tatbiq etish rang tanlashda obyektning mahalliy ranginigina emas, balki tabiiy yorug‘lik va atrof-muhit ta’sirini ham hisobga olish lozimligini ko‘rsatadi. Ayniqsa, milliy me’morchilik

namunalaridagi koshinkorlik, gumbaz va peshtoq bezaklarini tasvirlashda rang munosabatlarining to‘g‘ri tanlanishi obyektning tarixiy va estetik xususiyatlarini ochib berishga yordam beradi.

Ching va Juroszekning Design Drawing kitobida esa kuzatish, shakl, fazo, tus va kompozitsion ifoda o‘zaro bog‘liq jarayon sifatida talqin qilinadi. Bu yondashuv asosida arxitektura obyektlarini tasvirlashda grafik aniqlik va ijodiy talqin bir-biriga qarama-qarshi emas, balki bir-birini to‘ldiruvchi jihatlar ekanligini ta’kidlash mumkin. Rassom me’moriy obyektning real tuzilishini saqlagan holda uning xarakterli tomonlarini ajratib ko‘rsatishi, rang va kompozitsiya orqali individual badiiy yechimga erishishi mumkin.

Xulosa. Arxitektura obyektlarining badiiy obrazini yaratishda qalamtasvir va rangtasvir vositalaridan foydalanish masalalarini o‘rganish natijasida ushbu ikki tasviriy yo‘nalish me’moriy shaklning mazmuni, konstruktiv tuzilishi va estetik xususiyatlarini ochib berishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Qalamtasvir obyektning geometrik tuzilishi, hajmi, perspektivasi va yorug‘-soya munosabatlarini ifodalashga xizmat qilsa, rangtasvir uning koloristik yechimi, material fakturasi va hissiy ta’sirini kuchaytiradi.

Tadqiqot davomida me’moriy obyektni badiiy tasvirlash jarayoni izchil yondashuvni talab qilishi asoslandi. Bunda dastlab obyektning shakli va konstruktiv xususiyatlari o‘rganiladi, keyinchalik kompozitsion joylashuv, perspektiv nisbatlar, yorug‘lik va soya munosabatlari aniqlanadi. Yakuniy bosqichda esa ranglar uyg‘unligi, materiallarning o‘ziga xos fakturasi va mayda me’moriy detallar orqali tasvirning badiiy yaxlitligiga erishiladi.

Shuningdek, milliy me’morchilik namunalarini tasvirlashda ularning tarixiy, madaniy va bezak xususiyatlarini hisobga olish zarurligi aniqlandi. Samarqand, Buxoro va Xiva me’moriy obidalariga xos gumbaz, peshtoq, ravoq va koshinkor bezaklarni to‘g‘ri tasvirlash nafaqat shakliy aniqlikni, balki milliy me’moriy an’analarning badiiy mazmunini ham ochib berishga yordam beradi.

Umuman olganda, qalamtasvir va rangtasvirning o‘zaro uyg‘unligi arxitektura obyektlarining badiiy obrazini yaratishda muhim ijodiy va metodik asos hisoblanadi. Ushbu vositalarni puxta egallash tasviriy san’at va arxitektura yo‘nalishida tahsil olayotgan talabalarning kasbiy mahoratini rivojlantirish, fazoviy fikrlashini shakllantirish hamda me’moriy merosga estetik munosabatini kuchaytirishga xizmat qiladi. Shu bois ta’lim jarayonida qalamtasvir va rangtasvir mashg‘ulotlarini o‘zaro bog‘liq holda tashkil etish, nazariy bilimlarni amaliy ijodiy topshiriqlar bilan mustahkamlash maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 1-iyuldagi PQ-212-son qarori. Tasviriy va amaliy san’at sohasini yanada rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida. – Toshkent, 2025. – https://lex.uz/uz/acts/-7611797.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. **2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida.** – Toshkent, 2022. – https://lex.uz/uz/docs/-5841063

3. Ching, F. D. K. Architectural Graphics. – 6th ed. – Hoboken: John Wiley & Sons, 2015. – 272 p. – ISBN: 978-1-119-03566-4.
4. Ching, F. D. K., Juroszek, S. P. Design Drawing. – 2nd ed. – Hoboken: John Wiley & Sons, 2010. – 416 p. – ISBN: 978-0-470-53369-7.
5. Itten, J. The Art of Color: The Subjective Experience and Objective Rationale of Color. – New York: John Wiley & Sons, 1974. – 160 p. – ISBN: 978-0-471-28928-9.